

ДО:
Председателя на КОСВ към НС
Г-жа Ивелина Василева
Копие:
Министъра на Околната среда и водите
г-н Нено Димов

Допълнение към ВЪЗРАЖЕНИЕ

Относно: Проект на ЗИД на ЗООС
Сигнатура: 802-01-21
Дата на представяне: 04/06/2018

Подател: Сдружение „*****
Чрез своя представител: *****
Адрес за кореспонденция: *****
Тел.***** имейл *****

Уважаема госпожо Василева,

С настоящото писмо възразяваме срещу предложените в §39 и §40 от гореспоменатия ЗИД на ЗООС промени в Закона за Водите /ЗВ/, с които се налагат съществени изменения по отношение опазването на източниците на питейно битово водоснабдяване в страната. Досегашните Санитарно Охранителни Зони /СОЗ/, с техните три пояса, се заменят с охранителни зони и само един защитен пояс, който ще е много по-малък по обхват - очевидно в рамките на досегашния Пояс I на СОЗ или още по-малък. Поради тази причина ние намираме, че промяната ще доведе до значително отслабване на защитата в зоните за питейно битово водоснабдяване в страната.

А през последните години се оказва, че е нужно обратното - крайно необходими са спешни мерки за засилване на защитата на питейните водоизточници. В медиите непрекъснато ваят новини за поредното влошено качество на питейни води, повсеместно.

Поради естеството на така описаната дотук промяна в ЗВ, свързана с режима на опазване на питейните води, в последващи параграфи на ЗИД на ЗООС са предложени още много промени в други закони - ЗЗТ, ЗУТ, ЗУО, ЗДПД и пр.

И тук възниква първият основен проблем - освен тези нормативни актове, трябва да се въведат промени в още множество документи, които действат понастоящем, например ПУРБ 2016-2021 на всички РБУ в страната. В тези планове и/или в ЕО на ПУРБ има мерки, които са свързани със СОЗ и в тях дори е цитирана досегашната Наредба №3 от 16 октомври 2000 за СОЗ. ПУРБ и ЕО на ПУРБ не може да се изменят сега по никакъв начин.

Допълнително на директорите на БД се възлагат задължения, с които басейновите дирекции не могат да се справят, поради липсата на капацитет.

Следователно ще възникне невъобразима административна каша, ако промените в ЗВ се въведат сега и се направи нова наредба за питейните води, в противоречие с действащите ПУРБ.

Оценка на въздействието на така предложения ЗИД на ЗООС е представена в приложение №1 към чл.16 от становище на Дирекция Модернизация на администрацията към МС - формуляр: ЧАСТИЧНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО. В точка 1.3 на този документ много ясно е казано следното за досега действащите законови разпоредби:

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и резултатите от тях.

Трябва да се отчете и че досегашните разпоредби на нормативната уредба по никакъв начин не противоречат на Рамковата директива за водите на ЕС. Както е цитирано и в мотивите, и в предварителната оценка на въздействието, РДВ препоръчва рисков базирания подход при очертаването на охранителните зони и този подход изобщо не е в противоречие с досегашната практика - ако бяха извършени последващите оценки, това щеше да се докаже.

На практика точно рисков базираният подход се прилагаше досега у нас - както за подземните източници на ПБВ, така и за повърхностните източници. Разликата спрямо РДВ бе, че у нас за повърхностните източници се осъществява тристепенна защита, като се прилага намаляване на ограниченията при отдалечаване от водоизточника, защото и рисковете от увреждане стават по-малки.

При новата промяна се очертават следните две възможности:

1. Защитният пояс е в рамките на досегашния пояс I на СОЗ или по-малък, а останалата част от досегашните СОЗ остава без никаква защита.
2. Защитният пояс покрива цялата досегашна СОЗ, с всичките три пояса. Тогава ограниченията за защита биха били прекалено строги и там, където това не е необходимо.

Само един пример - язовирите. Ако цялата досегашна СОЗ на язовир Искър стане защитен пояс, това необосновано ще ограничи ползването на язовира, а ако остане само досегашният пояс I, защитата ще бъде необосновано отслабена.

Ето защо ние намираме, че сегашната ни нормативна уредба без съмнение изпълнява изискванията на РДВ в рамките на Пояс I от досегашните СОЗ и предлага много по-добър рисков базиран подход в останалата част от досегашните СОЗ, просто защото рисковете намаляват с отдалечаването от водоизточника.

В допълнение ще отбележим, че до края на годината предстои **Fitness Check** на Рамковата Директива за Водите. Подходът за защита на източниците на ПБВ е едно от най-слабите места в РДВ. Смятаме да го докажем при обсъждането именно с факта, че у нас защитата в нормативната уредба е по-строга и въпреки това непрекъснато губим източници на ПБВ, просто защото нормите не се прилагат правилно или въобще.

Нещо повече - след проучване на сдружение Балканка сред Басейновите Дирекции, се установява, че у нас все пак за източниците на ПБВ вече са определени СОЗ в между 30% и 50% от случаите в различните БД. Извършен е огромен труд и са изхарчени огромни средства. Сега всичко това трябва да се хвърли в коша и харченето на пари да започне отново. Сигурни сме, че преди да завърши новата дейност по определянето на охранителните зони и защитните пояси, нови промени в ЗВ и/или РДВ ще обезсмислят и тези усилия. Просто защото процесът ще е много бавен поради липсата на капацитет у Басейновите Дирекции, а РДВ със сигурност ще се промени в посока на засилване на защитата на питейните води, за да се спази по-добре Принципът на Предпазливостта от самата нея.

Най-важното - когато директорът на БД ще определя бъдещите охранителни зони и защитни пояси, той ще бъде подложен на огромен корупционен натиск, включително и от така наречената от нас **Телефонна корупция**, което значи, че ще му се обади началника и ще му нареди зоната да не обхваща конкретна площ, за която има инвестиционни намерения определен човек от или свързан с властта в момента! Такова нещо вероятно не може да бъде допуснато в разумните страни членки на ЕС, но у нас и сега е редовна практика.

Допълнително отбелязваме, че в точка 3 от формуляра е направен опит за идентифициране на заинтересованите страни. Без да коментираме пълнотата на списъка, Ви уведомяваме, че за предложените промени на ЗВ през ЗИД на ЗООС огромната част от страните в списъка не е разбрала въобще и това си личи от подадените до настоящия момент становища. Дори и сдружение Балканка разбра прекалено късно за готвените промени.

А причината за всичко това е само една - вредната практика на КОСВ да приема такива изключително важни промени в ЗВ през ЗИД на друг закон, понякога дори между първо и второ четене. Така се заблуждава обществеността, защото е практически невъзможно да се следят промени във всеки закон, който не засяга определена група заинтересовани лица, само защото чрез него е възможно тайно да се промени друг закон, който е важен за групата. Ето защо ние намираме, че **промяната на ЗВ в частта от закона, която засяга източниците на ПБВ, може и трябва да стане само с отделен официален проект на ЗИД на ЗВ**, който да се подложи на много по-добре организирано обществено обсъждане. Промяната на ЗВ трябва да стане едновременно с наредбата, която ще го допълва, при това без да противоречи на действащите ПУРБ. Така или иначе, изменението на ЗВ може ефективно да влезе в действие чак в периода на следващите ПУРБ, ако евентуално в тях бъдат описани охранителните зони. За тях ще повторим отново - Басейновите Дирекции нямат капацитет да се справят. Ако не сте получили отрицателни становища от тях, то е само защото не смеят да си признаят.

За момента очевидната цел на изменението на ЗВ и начинът, по който е предложено, са свързани с отслабване на защитата на източниците на ПБВ, за да може лесно да се разрешават дейности, които увреждат водите, например: дърводобив, минно-добивни дейности, хидроенергетика в близост до питейни водохващания от повърхностни водни обекти, строителство по бреговете на язовирите и други подобни инвестиционни намерения. По тази причина се въвежда и споменатата по-горе административна каша, което ще доведе до пълно безвластие до края на 2021г. когато ще влезнат в сила новите ПУРБ, а и след това. Само си представете как промяната на ЗВ и наредбата са влезли в сила, а Басейновите Дирекции трябва да издават становища за допустимост спрямо действащите ПУРБ. С други думи - подобни промени в ЗВ могат да влязат в сила САМО едновременно с новите ПУРБ, а дотогава има достатъчно време за подробно обществено обсъждане, заедно и със съпътстващата наредба.

Накрая Ви обръщаме внимание отново, че у нас има безбройни случаи на прекалено късно установено влошаване на качеството на питейните води. И причината не е в действащото законодателство, а защото то изобщо целенасочено не се спазва - не защото е неприложимо, а заради безбройните корпоративни интереси на замърсителите. Проблемът с чистотата на питейните води е много по-зловещ, отколкото е проблемът с чистотата на въздуха, в тежко нарушение на Рамковата Директива за Водите на ЕС. Истинското нарушение е във влошените качества на водата, а не в някакви дребни административни несъответствия.

И единственото, от което има крещяща нужда в момента, е изменение на Наредба №3 от 16 октомври 2000 за СОЗ, с което да се удължат сроковете в ПЗР на Наредбата. Поредица от министри нарочно не го правят това нещо и вече има загубени дела в съда, поради невалидност на учредяването на СОЗ след 2010г. Това изменение на наредбата, обаче, е задължение на министъра, а не на Народното Събрание или на КОСВ.

Водата е най-ценният обществен ресурс, а тази, която е подходяща за пиене, е безценна - някой ден за нея ще се водят войни. Молим, за по-отговорно отношение към нейното опазване!

Предварително благодарим за разбирането и съдействието.

Съставил:

Дата 04.07.2018г.

.....

/ ***** /